

PRODUCTEN 'MADE IN NIJMEGEN'

Kom praten over je werk in een van de grotendeels verdwenen Nijmeegse industrieën en krijg als beloning een doosje rumbonen, zoals ze die vroeger maakten in de Groenestraat.

Vertel over je werk van vroeger

Herinneringen vastleggen aan het rijke industriële verleden van Nijmegen, nu het nog kan. Dat wil de Stichting Industrieel Erfgoed Nijmegen en Omgeving.

door
John van Oppen

john.van.oppen@gelderlander.nl

In de wijk Bottendaal konden de lakens op regenachtige dagen vuil aan de waslijn en schoon weer naar binnen, dankzij waspoederfabriek Dobbeltmann.

In de Groenestraat rook het altijd naar chocolade: Van Dungen maakte er lekkernijen zoals de Mekka-repen, bij de jeugd zo gewild als een frietje McDonald's nu.

In alle keukens van het land hing een Fasto-geiser, geconstrueerd door de vaklui van apparatenfabriek ASW in de Dr. Jan Berendsstraat. In de volksmond bleef ASW 'de nippelkeet' heten: in de beginjaren werden er spaaknippels geproduceerd voor de opkomende fietsindustrie.

In de jaren vijftig was er een succesvolle reclameslogan: 'Eerst was ik een sufferd, nu ben ik het heertje' - voor Castella scheerzeep uit de Waalstad.

En half het land liep toentertijd op schoenen van Robinson, Swift of Nimco, las onder het licht van Splendor gloeilampen of liep in broeken van Terlenka-vezels, alle-

maal succesproducten, 'made in Nijmegen'. Bij de Nyma, waar ze die Terlenka kunstvezels trokken, verhaalden de werknemers graag over de poets die de Duitsers in de oorlog was gebakken. De bezetter wilde de kostbare platina spinkoppen roven waarmee Nyma garens spon. Alle koppen waren weg toen de Duitsers binnenvielen, niemand wist waar ze waren. Maar na de be-

vrijding zaten ze allemaal weer keurig op hun plek. De zenuwen gierden alle werknemers van Smit Transformatoren door het lijf, als na twee jaar zwoegen aan zo'n machtig apparaat die dag van proefdraaien was aangebroken. Pas als je trilling voelde, wist je dat het gelukt was. Iedereen was trots en blij, het voortbestaan van de fabriek verzekerd. „Zulke herinneringen aan de gro-

'Nu biedt Nijmegen vooral werkgelegenheid in het onderwijs en de zorg. Maar in 1960 waren we in grootte nog de vierde industriestad van Nederland'

Bert Bloo van de Stichting Industrieel Erfgoed Nijmegen en Omgeving

Ooit was Nijmegen een grote industriestad

- Wie graag wil vertellen over zijn werk in een Nijmeegse industrie, kan twee dagen lang zijn verhaal kwijt bij de Stichting Industrieel Erfgoed Nijmegen En Omgeving.
- Dat kan komende vrijdag van 19.00 tot 21.00 uur en zaterdag van 11.00 tot 17.00 uur, in een tijdelijk onderkomen van STIENEO, de voormalige tapijtwinkel op de hoek Burchtstraat, Mariëburgstraat.
- Als beloning krijgt elke bezoeker daar een doos Jamaica rumbonen, in de verpakking en volgens het recept van de Van Dungen-fabriek.
- STIENEO is allereerst op zoek naar verhalen over chocoladefabriek Van Dungen, zeepfabriek Dobbeltmann, apparatenfabriek ASW, de schoenfabrieken Swift, Robinson, Wellen & Co en Nimco, Smit transformatoren en elektrotechnische bedrijven, kunstzijdefabriek Nyma, gloeilampenfabriek Splendor, Philips, Alewijnse en het grafisch bedrijf van De Gelderlander.
- Ook werknemers van andere industrieën zijn van harte welkom, om al vast het eerste contact te leggen.
- STIENEO is vorig jaar opgericht door het gepensioneerd trio Cees Alewijnse (van het gelijknamige bedrijf), Jos Hekking (ex-Philips) en Bert Bloo (ex-register-accountant bij tal van Nijmeegse bedrijven).
- De twee interviewdagen zijn de eerste publieksgerichte activiteit.
- De stichting werkt nauw samen met de historische verenigingen Numaga en Noviomagus.
- Om getuigenissen over en kennis van het industriële verleden van Nijmegen vast te leggen, voordat deze informatie verdwenen is.
- Ook zoekt de stichting typische producten of gereedschappen.
- De stichting wil met name bij jongeren de aandacht bevorderen voor het industriële verleden, als belangrijke factor in de stedelijke geschiedenis.

➔ Meer info staat op www.stieneo.nl

V.l.n.r. Jos Hekking, Cees Alewijnse en Bert Bloo bij een naaimachine van de teloor gegane schoenfabriek Nimco.
foto Gerard Verschooten

tendeels teloor gegane nijverheid willen we optekenen, nu het nog kan", zegt Bert Bloo van de Stichting Industrieel Erfgoed Nijmegen en Omgeving. Vorig jaar opgericht, is STIENEO toe aan de eerste publieksgerichte activiteit. Komende vrijdag en zaterdag interviewen getrainde vrij-

willigers nog in leven zijnde werknemers uit de nijverheidssector. Bloo hoopt op veel aanloop. „We zijn op zoek naar verhalen en contactpersonen die kunnen vertellen over de producten, het productieproces, de arbeidsomstandigheden, de onderlinge sfeer, de werktijden, hoe je naar je werkplek reis-

de, het salaris, de voorzieningen. Anekdoten, foto's, gereedschap, alles heeft onze belangstelling." Bloo wijst erop dat de stad tegenwoordig vooral werkgelegenheid biedt in onderwijs en zorg. „Maar ooit was Nijmegen een vooraanstaande industriestad. In het jaar 1947 verdienden liefst vier van elk tien gezinnen in Nijmegen de kost in de fabriek. En in 1960 waren we in grootte nog altijd de vierde industriestad van het land, na Enschede, Eindhoven en Tilburg.”

Ooit hoopt STIENEO een museum te openen, met wisselstellingen over (verdwenen) bedrijven die de Waalstad hebben opgestuwd in de vaart der volkeren. „We hopen op een leegstaande kerk of hal. Maar allereerst hebben we behoefte aan een opslagruimte voor het materiaal dat we koesteren. Zolang er geen tentoonstellingsruimte is, blijft onze website een virtueel museum waarop je kunt zien wat gered is uit de klauwen van de vergetelheid.”